

i ratni, bili uvijek sposobni za izvršavanje zadataka. Rad na jačanju snaga narodne odbrane je prilog ne samo bezbjednosti zemlje nego i koheziji naše socijalističke zajednice i pozitivno se odražava na svijest, moralno-političko jedinstvo komunista i svih progresivnih snaga u društvu i u Armiji.

MILAN DROBAC

O vidovima strategijskih dejstava

(»VOJNO DELO« br. 3/72)

... Pojmovi *defanziva* i *ofanziva*, prema klasičnoj vojnoj teoriji, suprotni su pojmovi, pri čemu napad kao vid dejstava u ratu čini glavnu karakteristiku ofanzivne doktrine, a odbrana defanzivne doktrine. Defanziva i ofanziva određene su idejom, ciljem, prostorom i vremenom, i najčešće se sastoje od više operacija, uzastopnih ili uporednih, ili i jednih i drugih, a ponekad samo i od jedne operacije...

... Savremeni uslovi vođenja oružane borbe, međutim, sve više brišu oštre granice između napada i odbrane. U tom smislu sadržaj ofanzive i defanzive sve više predstavlja kombinovanje napadnih i odbrambenih dejstava i oblika oružane borbe, naročito u okvirima taktike i operatike. Način strategijske upotrebe oružanih snaga zasniiva se na odnosu svih činilaca oružane borbe, društvenih i prirodnih, i njihovom ukupnom uticaju na objektivni odnos snaga zaraćenih strana.

Oružane snage, organizovane i pripremljene za vođenje ONOR-a, gube karakteristike klasične stajaće oružane sile podesne isključivo za vođenje frontalnog oblika rata, u kom je za ishod oružane borbe presudan odnos snaga na frontu, naročito odnos u količini i kvalitetu naoružanja i ratne tehnike.

Odnos ofanzive i defanzive u savremenim uslovima ONOR, gubi obeležje odnosa između ta dva vida dejstva u drugom svetskom ratu, prvenstveno zbog izmenjenog načina dejstva ne samo operativne armije, već još više načina dejstva i moralnog i materijalnog učinka snaga teritorijalne odbrane i svih drugih delova sistema ONO. Po svom sadržaju ofanziva, a još više defanziva naših OS, uvek će pred-

stavljati kombinovanje odbrambenih i napadnih dejstava taktičkih i operativnih sastava, koja će po svojoj unutrašnjoj strukturi predstavljati složen splet naizmeničnih borbenih dejstava sačinjenih od napada, odbrane, protivnapada, zaseda, prepada, susretnih borbi, diverzija i sl. — osobito u bok i pozadinu. Otuda će u različitim stratezijskim uslovima, a zavisno od konkretnog odnosa snaga, odbrana i napad u taktičkim okvirima biti u različitom odnosu. Od tog odnosa u suštini zavisi da li će oružana borba u celini, u ovoj ili onoj vrsti agresije ili rata, ili u pojedinim periodima rata, imati pretežno defanzivan ili ofanzivan karakter...

... Kada je reč o ofanzivi i defanzivi, onda bi trebalo da bude jasno da se konačni stratezijski ciljevi oružane borbe u ONOR-u ne mogu realizovati, nezavisno od ratnog slučaja, bez izvođenja, pre ili kasnije, ofanzive naših OS radi razbijanja, uništavanja i definitivnog izbacivanja agresora s naše teritorije. Zbog toga ofanziva ima prioritet nad defanzivom. Defanziva kao drugi vid stratezijskog dejstva naših OS, ima velik značaj, jer se njome stvaraju uslovi za preotimanje stratezijske inicijative u svim, posebno u nepovoljnim uslovima agresije, i predstavlja uvod u prelazak, pre ili kasnije, u stratezijsku ofanzivu.

Treba naglasiti i to da je odnos ofanzive i defanzive u našem obliku rata, pored opštih zakonitosti, određen i nekim našim posebnim uslovima, kao što su:

— naša zemlja može voditi samo odbrambeni rat na svojoj teritoriji, što znači da će početnu inicijativu najčešće imati agresor;

— slamanje neprijateljevog napada i borba za preotimanje inicijative, zavisno od konkretnog odnosa snaga, odvićać se za kraće ili duže vreme ne samo kroz frontalna dejstva, već i kroz dejstva u neprijateljevoj i našoj pozadini, i to ne samo oružanih snaga već i naroda, putem najrazličitijih oblika otpora;

— pored odbrambenih dejstava, naše snage na frontu će, uz maksimalno korišćenje pogodnosti zemljišta i vremena, razvijati već od početka rata i napadna dejstva, primenjujući takve oblike i postupke koji će omogućiti da se neprijateljeva živa sila i tehnika permanentno troše i uništavaju;

— naše snage će na privremeno zaposednutoj teritoriji primenjivati, već od početka rata, izrazito napadna i danonoćna dejstva različitih oblika i razmera, s težnjom da neprijatelju nanesu što veće gubitke, da ga razvlače i prisiljavaju na pasivnu odbranu ključnih objekata i komunikacija, i

— snage u našoj pozadini će, takođe, primenjivati pretežno napadna dejstva da bi onemogućile izvršavanje zadatka neprijateljevim vazдушnim desantima i drugim ubačenim snagama i da bi ih razbile i uništile.

Posmatrano u celini, doktrina ONO, polazeći od opštih i posebnih uslova oružane borbe, takođe daje veći značaj napadu nad odbranom, ali to u praksi postiže na originalan način: kombinovanjem i jednog i drugog vida u uslovima dejstava u zahvatu fronta i dejstava u neprijateljskoj i sopstvenoj pozadini upotrebom snaga različite vrste i organizovanih i pripremljenih za dejstvo u poznatom ambijentu. Sva ta dejstva usmerena su ka postizanju jedinstvenog cilja, koji se sastoji u tome da se izbori promena odnosa snaga, preotme inicijativa i pređe u opštu ofanzivu na celom ratištu ili na pojedinim njegovim delovima.

Iz svega izloženog proizlazi da se u savremenim uslovima kod nas mogu prihvatiti dva osnovna vida strategijskog dejstva: ofanziva i defanziva, a u oblasti taktike i operatike kao osnovni vidovi borbe: napad, odbrana, prema dosadašnjim shvatanjima, ali mnogi opravdano smatraju da se u našim uslovima to može proširiti i na prepad, zasedu i diverziju...

... Naš strategijski raspored mora osigurati zahteve najefikasnije borbe na privremeno zaposednutoj teritoriji, kao i uspešno suprotstavljanje taktičkim, a naročito operativnim desantima u našoj pozadini. Dejstva naših snaga u pozadini treba što pre da dođu do izraza. Snage teritorijalne odbrane, zavisno od uslova zemljišta i odnosa snaga, primenjivaće najraznovrsnija aktivna dejstva — počev od diverzija manjih grupa do izvođenja napadnih operacija krupnijim snagama na širem prostoru. Tim dejstvima, kao i svim oblicima masovnog otpora naroda, treba prisiliti agresora na pasivnu odbranu osnovnih komunikacija i objekata i time oslabiti njegove ofanzivne mogućnosti na frontu.

U celini uzevši, načelno izbegavanje odlučujućih strategijsko-operativnih sudara, posebno u početnom periodu rata, kada je nepovoljan odnos snaga angažovanih u borbi, sadrži takav manevar naših snaga po prostoru i vremenu čiji je cilj da se agresor što više istroši i razvuče i da mu se ne dozvoli da kratkotrajnom kampanjom postigne postavljene ciljeve. Takvom upotrebom naših snaga treba oslabiti ofanzivne mogućnosti agresora i postepeno ga dovesti u strategijski inferioran položaj na celom ratištu. Umesto da agresor tuče naše snage po delovima, našim strategijskim rasporedom, grupisanjem i načinom dejstva, mi stvaramo uslove za tučenje njegovih snaga po delovima i za postepeno preotimanje strategijske inicijative.

Iz svega što je dosad izneto proizilazi da u sistemu naše strategije odbrane ne mogu postojati određene prostorije, koje bi predstavljale neku vrstu državnih ili strategijskih težišta, čijim bi zauzimanjem agresor postigao krajnji cilj rata i prisilio nas na obustavljanje oružane borbe na našem ratištu. Načelo da se sačuva živa sila, odnosno da se ona na najracionalniji način upotrebi, imajući uvek na umu krajnji cilj rata, sadržano je u našem shvatanju ne samo strategijske odbrane već i oružane borbe u celini.

Međutim, sa stanovišta mogućnosti i uslova za odbranu pojedinih delova ratišta, u različitim vrstama i varijantama agresije i stvarnog toka događaja u ratu, za našu strategiju odbrane može biti od velikog značaja što dugotrajnije držanje jednog dela državne teritorije. Drukčije rečeno, odnos prema prostoru (strategijskim težištima) treba shvatiti elastično, tj. tako da se on neće braniti po svaku cenu, s tim što je naša težnja da se jedan deo državne teritorije i u najtežim strategijskim uslovima što duže zadrži pod kontrolom i realna i opravdana, pa se u tom pravcu moraju usmeriti i naše pripreme za rat, a samim tim i strategijske procene i razmatranja.

STANE POTOČAR

O strategiji oružane borbe

(»VOJNO DELO« br. 6/73)

Oružana borba je okosnica svih oblika otpora i osnovni je sadržaj priprema i vođenja opštenarodnog odbrambenog rata. U njoj deluju određene zakonitosti, na osnovu kojih se izvode borbena dejstva i angažuju snage i sredstva...

... Strategija oružane borbe temelji se na idejnim osnovama naše koncepcije odbrane i doktrine opštenarodnog odbrambenog rata, što znači da unutrašnja i spoljna politika naše zemlje, koncepcija i doktrina opštenarodnog odbrambenog rata i geostrategijski položaj Jugoslavije opredeljuju i strategiju oružane borbe. Naša strategija oružane borbe podrazumeva da je oružana borba osnovni vid borbe i otpora agresoru, da pripreme za oružanu borbu moraju biti takve da obezbeđuju uspešno vođenje svih vrsta i oblika rata i, na kraju, da oružana borba čini nedeljivo jedinstvo sa svim ostalim oblicima